

Verdienvermogen? Bah!

Blog Evert Bisschop Boele voor site Hanzehogeschool Groningen, 28-10-2019

Ik zit met een probleempje. Ik dacht dat ik wist waar de lector toe dient. De lector, dacht ik, is een wetenschapper die de praktijk van professionals vooruit wil helpen. Zij doet dat door die praktijk voortdurend te bevragen.

Even een misverstand de wereld uit: de lector ‘vertaalt’ dus geen wetenschappelijk onderzoek in opdracht van de praktijk naar kant en klare producten die geluid maken als je ze laat vallen (een handboek met protocollen, een kunstbeen). De lector *doet* wetenschappelijk onderzoek. Ze kijkt, en vraagt, en bevrageet. “Is dát je probleem? Weet je het zeker? En wat nou als...?”

Ze is rijkelijk eigenwijs en soms ronduit tegendraads. En dat is belangrijk. Het hoger onderwijs, of eigenlijk: de samenleving in zijn geheel, is gebaat bij meerstemmigheid. Dat hoort bij een volwassen laat-moderne democratie. Zoals daar ook de mechanismes bij horen die er voor zorgen dat soms chaotische debatten uiteindelijk leiden tot goed beargumenteerde beslissingen van diegenen die tijdelijk aan het roer zitten. Als die mechanismes ontbreken, blijven we steken in chaotisch debat. Maar als het debat ontbreekt, verliezen we de democratie.

De wetenschapper hoort een stem in dat debat te zijn. En de lector, lieve lezer, is zo’n stem.

Maar nu bleek op Prinsjesdag dat er een Innovatiefonds in het leven wordt geroepen voor praktijkgericht onderzoek. De baas van onze Vereniging Hogescholen, Maurice Limmen, was blij. Want investeren in praktijkgericht onderwijs draagt bij aan het “veiligstellen van ons verdienvermogen”, ronkte hij in een persbericht.

Sindsdien ben ik in verwarring. Zodra de wetenschapper een eendimensionale neo-liberale agenda van Wiegeliaans allooi moet dienen (‘we motten houwen wat we hebben’) houdt zij immers op wetenschapper te zijn.

Lectoren zijn er om te vragen: doen we het goed, en doen we het goede? Ze zijn er voor eigenwijsheid, voor debat, en daarmee voor innovatie. Maar niet voor innovatie als de serieproductie van eenduidige antwoorden op andermans vragen.

En al helemaal niet voor het ‘veiligstellen van ons verdienvermogen’. Hooguit voor debat daarover. Wiens verdienvermogen? Verdienen ten koste van wat en van wie? Onder welke condities? Praktijkgericht onderzoek is er niet voor het veiligstellen van ons verdienvermogen, net zo min als fundamenteel onderzoek er is met het oog op de praktische toepassing ervan.

Simpele wereldbeelden blijven verleidelijk. Het is aan de wetenschapper, en dus ook aan de lector, om er voortdurend op te wijzen dat wetenschap niet de juiste antwoorden levert, maar de interessante vragen.